

การศึกษาความต้องการการพยาบาลของผู้ป่วยหลังคลอด

นางสาวลิลลี่ ไชยารัตนกุล

1

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2523

008232

1 17166585

๑๒

A STUDY OF NURSING CARE NEEDS OF PUERPERAL PATIENTS

Miss Lily Orannukun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1980

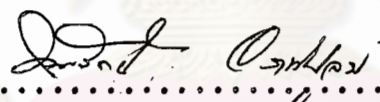
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาความต้องการการพยาบาลของผู้ป่วยหลังคลอด
โดย นางสาวลิลลี่ โอฟารนุกูล
ภาควิชา พยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ บุญฐานุรักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

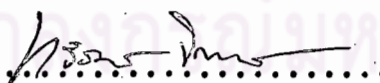
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพรัตน์ ผลาพิบูลย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ บุญฐานุรักษ์)

..... กรรมการ
(ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ทักษะความต้องการการพยาบาลของผู้ป่วยหลังคลอด

ชื่อนิติค นางสาวลิลลี่ โอฟารนุกูล

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงรัตน์ บุญญาภิรักษ์

ภาควิชา พยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา 2523

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบความต้องการการพยาบาลของผู้ป่วยหลังคลอดแต่ละประเภท และเปรียบเทียบการพยาบาลโดยตรงและโดยอ้อมที่ผู้ป่วยแต่ละประเภทนั้น ๆ ใ้ได้รับ ผู้ป่วยหลังคลอดทั้งหมดได้ถูกจัดเป็น 5 ประเภท ตามระดับความต้องการในหัวข้อต่อไปนี้คือ ความต้องการชนิดของอาหาร ความต้องการการช่วยเหลือในการขับถ่าย ความต้องการการช่วยเหลือในการทำความสะอาดร่างกาย ความต้องการยา และความต้องการการรักษาพยาบาล ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้ป่วยสามัญหลังคลอดของโรงพยาบาลศิริราชเป็นจำนวน 3 หอผู้ป่วย รวมประชากรทั้งสิ้น 450 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างประชากรแบบแบ่งพวก (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ 1. เกณฑ์ในการจัดประเภทผู้ป่วย 2. แบบฟอร์มในการจัดประเภทผู้ป่วยประจำวัน 3. แบบฟอร์มบันทึกเวลากิจกรรมการพยาบาลโดยตรงและโดยอ้อมที่ผู้ป่วยได้รับ นำเครื่องมือทั้ง 3 ชนิด ไปหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และหาความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือชนิดที่ 2 โดยนำไปทดลองใช้กับหัวหน้าพยาบาล พยาบาลประจำการ ผู้ช่วยพยาบาล และนักศึกษาพยาบาล ของแผนกผู้ป่วยสามัญหลังคลอด โรงพยาบาลศิริราช จำนวนทั้งหมด 17 คน ใ้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ การจัดผู้ป่วย ดังนี้คือ เกณฑ์การจัดผู้ป่วยประเภทที่ 1 ใ้ค่าความเที่ยง 100% เกณฑ์การจัดผู้ป่วยประเภทที่ 2 ใ้ค่าความเที่ยง

87.5% เกณฑ์การจัดผู้ป่วยประเภทที่ 3 ใดค่าความเที่ยง 88.89% เกณฑ์การจัดผู้ป่วยประเภทที่ 4 ใดค่าความเที่ยง 87.5% และเกณฑ์การจัดผู้ป่วยประเภทที่ 5 ใดค่าความเที่ยง 100% เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตโดยตรงและต่อเนื่อง โดยผู้วิจัยเองและผู้ช่วยวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดย หาค่าร้อยละ มีชนิดมีเลขคณิต ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน และทดสอบหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยวิธีที (T - Method)

ผลการวิจัย

1. ผู้ป่วยแต่ละประเภทมีความต้องการการพยาบาลใน 24 ชั่วโมง ดังต่อไปนี้คือ

ผู้ป่วยประเภทที่ 1	2	3	4	และ 5
2.36 ชั่วโมง	3.18 ชั่วโมง	4.42 ชั่วโมง	7.28 ชั่วโมง	และ 8.77 ชั่วโมง
2. ผู้ป่วยแต่ละประเภทมีความต้องการการพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นผู้ป่วยประเภทที่-1 กับผู้ป่วยประเภทที่-2 และผู้ป่วยประเภทที่ 2 กับผู้ป่วยประเภทที่ 3 ซึ่งไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่กล่าวไว้ว่า "ปริมาณความต้องการการพยาบาลในผู้ป่วยแต่ละประเภท ย่อมแตกต่างกัน"
3. ผู้ป่วยประเภทที่ 1 2 และ 5 มีความต้องการการพยาบาลโดยตรง แตกต่างจากความต้องการการพยาบาลโดยอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผู้ป่วยประเภทที่ 3 และ 4 มีความต้องการการพยาบาลโดยตรงไม่แตกต่างจากความต้องการการพยาบาลโดยอ้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตรงกับสมมุติฐานที่กล่าวไว้ว่า "ในผู้ป่วยแต่ละประเภทนั้น ๆ ผู้ป่วยประเภทเดียวกันมีความต้องการการพยาบาลโดยตรงและการพยาบาลโดยอ้อมแตกต่างกัน"

Thesis Title A Study of Nursing Care Needs of Puerperal
 Patients

Name Lily Orannukun

Thesis Advisor Assistant Professor Paungrat Bunyanurak

Department Nursing Education

Academic Year 1980

ABSTRACT

The major purposes of this research were to find out and compare the amount of nursing care hours required by puerperal patients in each classification and to compare the direct and indirect nursing care required by those patients. The patients were classified according to needs of dietary, activities of daily living, medications and treatment ordered. The sample group selected by a stratified random sampling, were 450 patients on three puerpal wards at Siriraj Hospital. The three instruments were developed by the researcher which were Guidelines for use of patient classification, Patient classification form, and Nursing care time observation form. Then the three instruments were tested the content validity, and the reliability testing of "the Patient classification form" was performed by using 17 nursing personnel from puerperal wards of Siriraj Hospital. The reliability of "Patient classification form" were 100%, 87.5%, 88.89%, 87.5% and

100% for patient classification 1, 2, 3, 4 and 5 respectively. The data were collected by direct observation method and were analyzed by using various statistical methods; percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, analysis of variance and T-Method.

The major findings

1. The average hours of nursing care time required by the puerperal patients in each classification during 24-hour were 2.36 hours, 3.18 hours, 4.42 hours, 7.28 hours and 8.77 hours for classification 1, 2, 3, 4 and 5 respectively.

2. Comparing the amount of nursing care hours required by puerperal patients in each classification, there were statistically significant differences at the .01 level except, between patient classification 1 and 2 and classification 2 and 3 which were no statistically significant differences. Therefore the hypothesis, "there is a statistically significant difference on amount of nursing care hours required by puerperal patients in each classification," was retained.

3. Comparing the amount of direct and indirect nursing care required by each patient, there were statistically significant differences at the .01 level in patient classification 1, 2 and 5, but no significant differences were found in classification 3 and 4. Therefore the hypothesis, "there is a statistically significant difference on the amount of direct and indirect nursing care required by each patient," was retained.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ บุญญานรักษ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ซึ่งได้กรุณาชี้แนะแนวทางและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา และได้รับความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ท่านทั้งสองได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนกระทั่งผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน เป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือและร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดีจาก อาจารย์ชลอ โควสงวนศักดิ์ หัวหน้าพยาบาลประจำแผนกสูติ-นรีเวช โรงพยาบาลศิริราช ผู้ตรวจการ หัวหน้าหอผู้ป่วย และ เจ้าหน้าที่พยาบาลในหอผู้ป่วย 2 และ หอสูติศาสตร์ 3 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย และขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ ทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ลิลลี่ โอฟารนกุล

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย...	ช
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ...	ง
กิตติกรรมประกาศ...	ฉ
รายการตารางประกอบ...	ญ

บทที่

1	บทนำ...	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
	แนวเหตุผลและสมมติฐานของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	7
	ข้อตกลงเบื้องต้น	7
	ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย	8
	ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	8
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
2	วรรณคดีและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	ความหมายของความตองการการพยาบาลของผู้ป่วยหลังคลอด	11
	ความตองการพื้นฐานและความคาดหวังของผู้ป่วย	13
	ความตองการการพยาบาลของผู้ป่วยหลังคลอด	18
	1. ความตองการอาหาร	18
	2. ความตองการการดูแลทางระบบไหลเวียนของโลหิต	20

3.	ความต้องการการดูแลเกี่ยวกับการช้บด้าย...	22
4.	ความต้องการการดูแลทางระบบอวัยวะสืบพันธุ์	24
5.	ความต้องการการพักผ่อน	30
6.	ความต้องการการรักษาความสะอาด	31
7.	ความต้องการการดูแลคานจิตใจ	32
ก.	ความต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยงดูทารก	36
ข.	ความต้องการการพยาบาลเพื่อช่วยในการสร้าง สัมพันธ์ภาพในครอบครัวใหม่	38
ค.	ความต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตนหลังคลอด	41
ง.	ความต้องการการดูแลเมื่อเกิดความผิดปกติคานจิตใจ	44
	การจัดอัตรากำลังบุคลากรพยาบาลตามปริมาณความต้องการการพยาบาล ของผู้ป่วย	48
3	วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	58
	กลุ่มตัวอย่างประชากร	58
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
	วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	60
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
	การวิเคราะห์ข้อมูล	62
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	63
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	90
	สรุปผลการวิจัย	91

บทที่

หน้า

อภิปรายผล...	96
ขอเสนอแนะ...	107
บรรณานุกรม	111
ภาคผนวก...	117
ภาคผนวก ก. ตัวอย่างการคำนวณค่าสถิติ..	118
ภาคผนวก ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย...	127
ประวัติผู้เขียน...	148

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1	ค่าเฉลี่ยของจำนวนผู้ป่วยหลังคลอดของแผนกสูติศาสตร์ โรงพยาบาลศิริราช... .. 68
2	ค่าเฉลี่ยเวลาการพยาบาลแต่ละหมวดที่ผู้ป่วยประเภทที่ 1 ได้รับในแต่ละช่วงเวลาปฏิบัติงาน 70
3	ค่าเฉลี่ยเวลาการพยาบาลแต่ละหมวดที่ผู้ป่วยประเภทที่ 2 ได้รับในแต่ละช่วงเวลาปฏิบัติงาน 72
4	ค่าเฉลี่ยเวลาการพยาบาลแต่ละหมวดที่ผู้ป่วยประเภทที่ 3 ได้รับในแต่ละช่วงเวลาปฏิบัติงาน 74
5	ค่าเฉลี่ยเวลาการพยาบาลแต่ละหมวดที่ผู้ป่วยประเภทที่ 4 ได้รับในแต่ละช่วงเวลาปฏิบัติงาน 76
6	ค่าเฉลี่ยเวลาการพยาบาลแต่ละหมวดที่ผู้ป่วยประเภทที่ 5 ได้รับในแต่ละช่วงเวลาปฏิบัติงาน 78
7	ค่าเฉลี่ยเวลาการพยาบาลทั้งหมดที่ผู้ป่วยแต่ละประเภทได้รับในแต่ละช่วงเวลาปฏิบัติงาน และใน 24 ชั่วโมง... .. 80
8	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างค่าเฉลี่ยของเวลากิจกรรมการพยาบาลทั้งหมดที่ผู้ป่วยแต่ละประเภทได้รับในแต่ละช่วงเวลาปฏิบัติงาน. 81
9	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเวลากิจกรรมการพยาบาลทั้งหมดที่ผู้ป่วยแต่ละประเภทได้รับในเวรเช้า ด้วยวิธี ที... 82

10	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเวลากิจกรรม การพยาบาลทั้งหมดที่ผู้ป่วยแต่ละประเภทได้รับในเวรบาย ควยวิธึ ที่..	83
11	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเวลากิจกรรม การพยาบาลทั้งหมดที่ผู้ป่วยแต่ละประเภทได้รับในเวรคึก ควยวิธึ ที่...	84
12	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเวลากิจกรรม การพยาบาลโดยตรงและการพยาบาลโดยอ้อม ที่ผู้ป่วยประเภทที่ 1 ได้รับในแต่ละช่วงเวลาปฏิบัติงาน ควยคาคี	85
13	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเวลากิจกรรม การพยาบาลโดยตรง และการพยาบาลโดยอ้อม ที่ผู้ป่วยประเภทที่ 2 ได้รับในแต่ละช่วงเวลาปฏิบัติงาน ควยคาคี ที่... .. .	86
14	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเวลากิจกรรม การพยาบาลโดยตรงและการพยาบาลโดยอ้อม ที่ผู้ป่วยประเภทที่ 3 ได้รับในแต่ละช่วงเวลาปฏิบัติงาน ควยคาคี ที่... .. .	87
15	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเวลากิจกรรม การพยาบาลโดยตรงและการพยาบาลโดยอ้อม ที่ผู้ป่วยประเภทที่ 4 ได้รับ ในแต่ละช่วงเวลาปฏิบัติงาน ควยคาคี... .. .	88
16	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเวลากิจกรรม การพยาบาลโดยตรงและการพยาบาลโดยอ้อมที่ผู้ป่วยประเภทที่ 5 ได้รับ ในแต่ละช่วงเวลาปฏิบัติงาน ควยคาคี ที่... .. .	89